

NÁVOD K POUŽITÍ

VÁPŇÍK 600 A

KATALOGOVÉ ČÍSLO 204

IVD CE

SKALAB s.r.o., Slovenská 723/61, 568 02 Svitavy
tel.: +420 461 531 163, +420 777 176 107, +420 777 324 399
fax: +420 461 530 619
<http://www.skalab.cz>, e-mail: skalab@skalab.cz

POUŽITÍ

Souprava Vápník 600 A se používá ke kvantitativnímu stanovení koncentrace vápenatých iontů v séru a moči.

SOUHRN

V lidském organismu je vázána převážná část vápníku v kostní tkáni ve formě hydroxyapatitu. Tato forma výskytu vápníku slouží jako zásoba pro extracelulární potřebu organismu. Zbytek vápníku je obsažen v extracelulární tekutině, neboť koncentrace vápníku v buňkách je velmi nízká. Denní příjem vápníku je asi 25 mmol (1g). V plasmě se necelá polovina vápníku váže na bílkoviny, především na albumin. Tato část vápníku je označována jako nedifuzibilní, neboť nemůže pronikat semipermeabilními membránami. Asi 6 % vápníku je v plasmě ve formě komplexních sloučenin rozpustných ve vodě (citrát, laktát, bikarbonát). Asi 50 % celkového vápníku představuje ionizovaný vápník. Podíl ionizovaného vápníku je závislý na pH krve, při zvýšení hodnoty pH dojde k poklesu ionizovaného vápníku. Ztráty bílkovin, především albuminu vedou k poklesu nedifuzibilního vápníku. Koncentrace vápníku v plasmě je závislá na koncentraci anorganického fosforu. Zvýšení koncentrace fosforu má za následek snížení koncentrace vápenatých iontů, jako důsledek vzniku neionizovaného fosforečnanu vápenatého. Pro vlastní fyziologické procesy v organismu je rozhodující ionizovaný vápník. Koncentrace vápníku v plasmě je ovlivněna střevní malabsorpcí, změnami sekrece parathormonu a kalcitoninu, změnami v kostním metabolismu. Menší účinek na metabolismus vápníku mají další hormony jako kortizol a tyreoidální hormony. Sníženou koncentrací vápníku v plasmě označujeme jako hypokalcemii. Těžká hypokalcemie způsobuje křeče. Zvýšená koncentrace vápníku v plasmě je označována jako hyperkalcemie, která může vést k poruše ledvin (nefrokalcinóza) a ke vzniku močových kamenů¹.

PRINCIP METODY

Vápenaté ionty reagují v prostředí imidazolového pufru při pH=6,80 s Arsenazo III za vzniku stabilního modrého komplexu²⁻⁵, jehož barevná intenzita je lineárně závislá na koncentraci vápenatých iontů. Absorpční maximum barevného komplexu je při 650 nm.

SKALAB s.r.o., Slovenská 723/61, 568 02 Svitavy
tel.: +420 461 531 163, +420 777 176 107, +420 777 324 399
fax: +420 461 530 619
<http://www.skalab.cz>, e-mail: skalab@skalab.cz

SLOŽENÍ SOUPRAVY

1 CHROMOGEN	6x100 ml:	Imidazolový pufr (pH=6,80)	100 mmol/l
		Arsenazo III	0,116 mmol/l
		Stabilizátory	
		Detergenty	

PŘÍPRAVA ČINIDEL

1 CHROMOGEN je připraven k přímému použití.

STABILITA SOUPRAVY

1 CHROMOGEN je při teplotě 2 - 25 °C stabilní až do doby expirace.

POUŽITÝ MATERIÁL

Ke stanovení se používá krevní sérum nebo moč. Sérum lze skladovat při teplotě 2 - 8 °C 5 dní a při teplotě - 20 °C 6 měsíců. Moč lze skladovat při teplotě 2 - 8 °C 3 dny a při teplotě - 20 °C 6 měsíců.

POSTUP ANALÝZY

	VZOREK [μl]	STANDARD [μl]	KONTR. VZOREK [μl]
SÉRUM	20	-	-
STANDARD	-	20	-
1 CHROMOGEN	1000	1000	1000

Vše se promíchá a za 2 min. se změří absorbance testu A₁ a standardu A₂ proti kontrolnímu vzorku. Měření se provádí při 650 nm (eventuálně 620 - 660 nm) v 10 mm skleněných kyvetách. V případě bichromatického měření se vedlejší vlnová délka nastaví na

SKALAB s.r.o., Slovenská 723/61, 568 02 Svitavy
tel.: +420 461 531 163, +420 777 176 107, +420 777 324 399
fax: +420 461 530 619
<http://www.skalab.cz>, e-mail: skalab@skalab.cz

hodnotu 700 nm. Vzorky moče před analýzou naředíme 2x destilovanou vodou a analyzujeme jako sérum, výsledek analýzy násobíme dvěma.

VÝPOČET

$$fS (Ca_{[mmol/l]}) = c_{St} \cdot \frac{A_1}{A_2}$$

c_{St} – koncentrace Ca ve standardu (mmol/l)

KALIBRACE A KONTROLA

Ke kalibraci se používají komerčně dodávané kalibrátory například LYONORM - kalibrátor firmy ERBA-LACHEMA. Ke kontrole lze použít kontrolní séra dodávaná řadou firem, například LYONORM HUM N a HUM P firmy ERBA-LACHEMA.

REFERENČNÍ INTERVAL

Sérum, plazma 2,10 - 2,60 mmol/l
Moč 2,50 - 7,50 mmol/den⁶

ZNAMY ANALYTICKÉ METODY

NEPŘESNOST

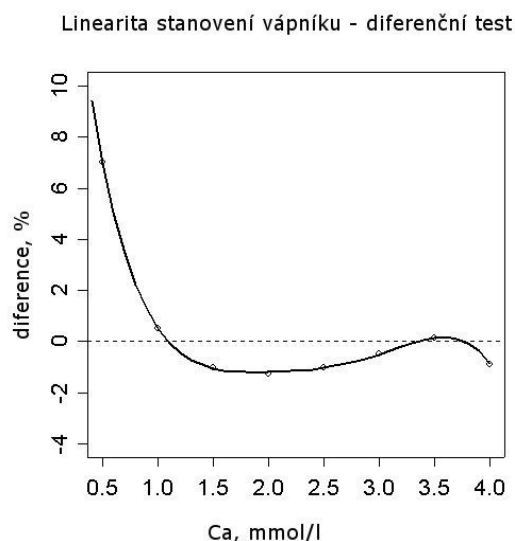
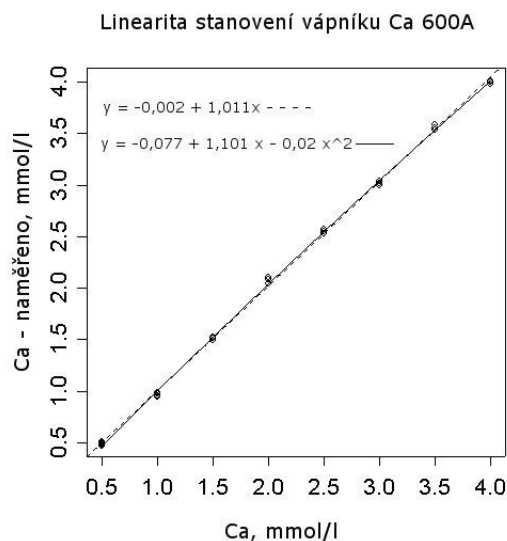
Odhady nepřesnosti v sérii a celkové nepřesnosti byly získány měřením na základě protokolu EP5-A NCCLS (National Committee for Clinical Laboratory Standards)⁷. Celkový počet pozorování byl N=80 u každého séra. Výsledky v tabulce jsou platné pro měření na analyzátoru ADVIA 1650, Bayer.

Vzorek	Průměr mmol/l	Směrodatná odchylka mmol/l				Celková CV%	N
		uvnitř série	mezi sériemi	mezi dny	celková		
Nízký sérový pool	2,025	0,0330	0,0217	0,0146	0,0422	2,1	80
Vysoký sérový pool	2,921	0,0171	0,0069	0,0399	0,0439	1,5	80

LINEARITA

Kvantitativní míra nelinearity stanovení⁸ vápníku je vyjádřena jako absolutní, popř. relativní rozdíl mezi polynomem druhého řádu a přímkou proloženou experimentálními daty ve zvolených bodech – viz následující tabulka. Velikost tohoto rozdílu je obvykle porovnávána s přesností dosahovanou u kontrolních vzorků. V rozsahu koncentrací vápníku 0,5 – 4,0 mmol/l je testovaná nelinearita vyjádřena absolutní hodnotou maximálně 0,035 mmol/l, což v krajních bodech pracovního rozsahu křivky představuje chybu 7,0 resp. 0,88%. V intervalu rutinních měření koncentrace vápníku v séru i moči nepřesahují relativní difference 1,3 %, což je méně, než analytická nepřesnost. Linearita metody neovlivňuje klinickou interpretaci výsledku stanovení.

Test linearity stanovení vápníku – porovnání přímkou a polynomu II. řádu.

Přímka $y = -0,002 + 1,011x$.

Polynom druhého řádu $y = -0,077 + 1,101x - 0,02x^2$ nejvíce vyhovuje experimentálním datům.

Maximum relativního rozdílu je u koncentrace 0,5 mmol/l. V reálném pracovním rozsahu stanovení vápníku v séru je velikost rozdílu nelinearity 1,3 % menší než nepřesnost metody.

Test linearity - tabulka diferencí koncentrace vápníku vypočtených mezi přímkou a polynomem druhého řádu

Koncentrace mmol/l	Přímka, mmol/l	Polynom II. řádu, mmol/l	Diference mmol/l	Diference, %
0,5	0,503	0,468	0,035	7,0
1,0	1,009	1,004	0,005	0,5
1,5	1,514	1,529	-0,015	-1,0
2,0	2,019	2,044	-0,025	-1,25
2,5	2,525	2,550	-0,025	-1,0
3,0	3,030	3,045	-0,015	-0,5
3,5	3,535	3,530	0,005	0,14
4,0	4,041	4,005	-0,035	-0,88

Zvolený postup kvantitativního posouzení nelinearity ve srovnání s dosahovanou analytickou nepřesností je lepší řešení, než konstatovat statistickou významnost koeficientů polynomů vyšších řádů, která nemusí být významná hlediska praktického provádění stanovení. Nepřesnost metody je v laboratoři vždy známá z provádění rutinní kontroly kvality.

MEZ DETEKCE A MEZ STANOVITELNOSTI

Výpočtem z kalibrační křivky⁹ byla mez detekce stanovena na 0,06 mmol/l a mez stanovitelnosti na 0,41 mmol/l.

INTERFERENCE

- Bilirubin neinterferuje až do koncentrace 400 $\mu\text{mol/l}$.
- Silná hemolýza a lipémie mohou způsobovat falešně zvýšené hodnoty koncentrací vápníku.
- Pozitivní interferenci způsobují měďnaté ionty¹⁰, je nutné věnovat pozornost, aby nedošlo ke kontaminaci chromogenu biuretovým činidlem používaným ke stanovení celkové bílkoviny.
- Seznam látek, které mohou interferovat s tímto stanovením, publikoval Friedman et al¹¹.

SKALAB s.r.o., Slovenská 723/61, 568 02 Svitavy
tel.: +420 461 531 163, +420 777 176 107, +420 777 324 399
fax: +420 461 530 619
<http://www.skalab.cz>, e-mail: skalab@skalab.cz

SROVNÁNÍ S AAS

Bylo analyzováno 59 vybraných vzorků pacientů metodou AAS na atomovém absorpčním spektrometru SOLAR M6 plamenovou technikou vzduch – acetylen. Stejně vzorky byly analyzovány soupravou Ca 600 A na analyzátoru ADVIA 1650. Výsledky byly statisticky vyhodnoceny neparametrickou metodou podle Passinga a Babloka¹² a diferenčního grafu. Pro vyhodnocení byl použit program¹³. Na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ není směrnice regresního vztahu signifikantně významná od 1,00 – proporcionální složka chyby není přítomna; signifikantní úsek na ose y je potvrzením přítomnosti konstantní chyby. Bias vypočtený z regresní rovnice je při koncentraci 2,50 mmol/l +1,5%.

Srovnání metody Ca 600 A s metodou stanovení vápníku AAS

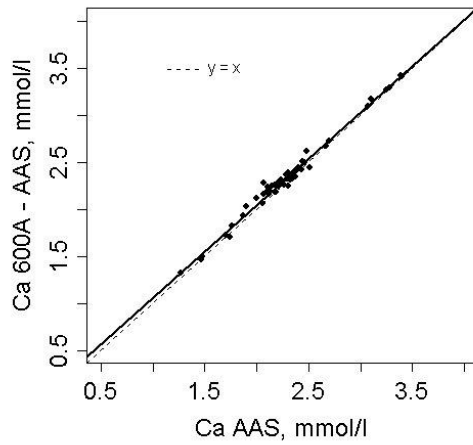
Passingova-Bablokova regrese	n	Směrnice (95% CI)	Intercept (95% CI)	r *
	59	0,985 (0,947 – 1,010)	0,076 (0,015 – 0,165)	0,963

* pořadový korelační koeficient

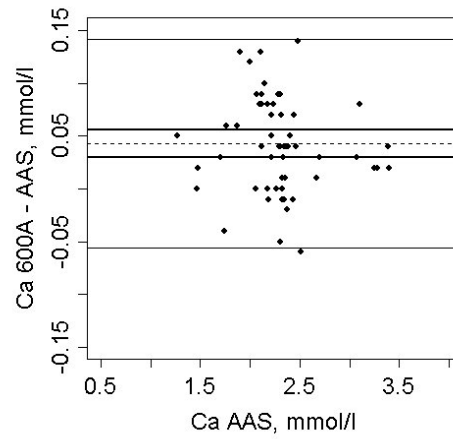
Celková povolená analytická chyba (TEa, CLIA) pro vápník je 0,25 mmol/l, ze srovnávacího grafu je zřejmé, že také chyby není dosaženo ani v nepříznivém případě kombinace náhodné chyby a systematické chyby (bias + 3*s, tj. $0,045 + 3 * 0,042 = 0,17$ mmol/l¹⁴).

Srovnání s AAS

Diferenční graf

SKALAB s.r.o., Slovenská 723/61, 568 02 Svitavy
tel.: +420 461 531 163, +420 777 176 107, +420 777 324 399
fax: +420 461 530 619
<http://www.skalab.cz>, e-mail: skalab@skalab.cz

LITERATURA

1. Racek J. et al.: *Klinická biochemie*, Galen, Praha, 1999, 97-101.
2. Bauer P. J.: *Anal. Biochem.* 110 (1981) 71-72.
3. Michaylova V. and Ilkova P.: *Anal. Chim. Acta* 53 (1971) 194-198.
4. Smith H. G. Jr. and Bauer P.: *Biochemistry* 18 (1979) 5067-5073.
5. Leary N. O., Pembroke A. and Duggan P. F.: *Clin. Chem.* 38/7 (1992) 1342-1345.
6. Tietz N.W. (Ed): *Textbook of Clinical Chemistry*. WB Saunders, 1986, 1350.
7. National Comitée for Clinical Chemistry Laboratory Standards. Evaluation of Precision Performance of Clinical Laboratory Device; Approved Guideline. NCCLS document EP5-A, 1997.
8. Kroll MH., Emancipátor K.: A Theoretical Evaluation of Linearity. *Clin. Chem.* 1993;39:405.
9. Meloun M., Militký J.: *Statistické zpracování experimentálních dat*. Edice Plus. Praha 1994, str. 505-6.
10. Janssen J. W. and Helbingar: *Eur. J. Clin. Chem., Biochem.*, 29 (1991) 197-201.
11. Friedman R. B. et al.: *Clin. Chem.* 26 (1980) 61D-4D.
12. Passing H., Bablok W. A New Biometrical Procedures for Testing the Equality of Measurements from Two Different Analytical Methods. *J. Clin. Chem. Clin. Biochem.* 1983;21:709-720.
13. Linnet K.: *A Program for Statistical Analysis in Clinical Biochemistry*. Version 4.2.0.
14. Metod Validation – *The comparison of Methods Experiment*
<http://www.westgard.com/lesson23.htm> - dostupné 11.11.2004.

SKALAB s.r.o., Slovenská 723/61, 568 02 Svitavy
tel.: +420 461 531 163, +420 777 176 107, +420 777 324 399
fax: +420 461 530 619
<http://www.skalab.cz>, e-mail: skalab@skalab.cz

Datum poslední revize: 14. 4. 2015

Výrobce:

SKALAB s.r.o., Slovenská 723/61, 568 02 Svitavy
Tel.: +420 461 531 163
Mobil: +420 777 176 107, +420 777 324 399
Fax: +420 461 530 619
<http://www.skalab.cz>, e-mail: skalab@skalab.cz

